

Сава Попов
Хитър Петър

СЛАВЕЙ И ПУЯК

Хитър Петър занесъл на пазара да продава един пуяк. Наблизо до него застанал друг продавач. Той държал хубав кафез, а в кафеза подскачало и пеело малко славейче.

Един човек спрял, послушал песента на птичето и запитал продавача:

– Колко искаш за славейчето?

– Половин жълтица! – отговорил скромно продавачът.

– Не е скъпо. Хубаво пее! – казал човекът и започнал на око да оценява пуяка.

– А ти колко искаш за пуяка? – попитал той Петра.

– Пет жълтици! – отговорил Петър и го погледнал право в очите.

– За пет жълтици, байно, ще купя двайсет пуяка като твоя! – засмял се купувачът.

– Щом оценяваш това малко птиче половин жълтица, аз колко да искам за моя охранен пуяк? – поклатил глава Петър. – Пуякът има сто пъти повече месо от славейчето.

– Славеят е едно, а пуякът – друго. Те не бива да се сравняват! – започнал да доказва купувачът. – Чуй славейчето как хубаво пее...

– Е! – засмял се и Хитър Петър. – Славейчето пее, а пуякът мълчи. А нали знаеш: говоренето струва сребро, мълчанието – злато...

ДА НЕ СИ ГЛЕДА СРАМА

Покъщнината на Хитър Петър била бедна: до огнището се мъдрело едно гърне, на водника висели две котлета, на полицата имало наредени три-четири писани пръстени паници, а до леглото в ъгъла седял големият сандък с дрехите на стопаните.

В Петровото село имало един крадец. Веднъж Хитър Петър забелязал, че крадецът се сниша наоколо и дебне да влезе в къщата му. Петър се скрил в сандъка и зачакал. След малко крадецът се вмъкнал в стаята, претършувал тук-там, но нищо не му хванало око.

„Навярно в сандъка ще намеря нещо!“ – си казал той и повдигнал капака.

В това време Петър се изправил насреща му.

– А, ти тука ли си бил? – стъписал се изненадан крадецът.

– Скрих се, да не си гледам срама – усмихнал се Петър. – Знаех, че нищо няма да ти хареса в моя дом...

ТОРБАТА С ШЕГИТЕ

От малък Хитър Петър обичал да се шегува. Един ден Настрадаин Ходжа срещнал момчето на улицата и го закачил:

– Петърчо, кажи ми някоя шега.

– Ще ти кажа, ходжа, но почакай тук, ще изтичам до дома да си взема торбата с шегите! – засмял се Петър, подскочил на куц крак и кривнал в съседната улица.

Настрадаин чакал половин час, чакал цял час и все поглеждал откъде ще се зададе момчето. В това време минал един селянин и го запитал:

– Ходжа, какво чакаш тук?

– Чакам Петърчо да си донесе торбата с шегите – смънкал Настрадаин.

– Чакай, щом нямаш работа! – усмихнал се селянинът и забързал да разказва за ума на ходжата.

ОТРОВНАТА БАНИЦА

Хитър Петър бил сиромашко момче. Баща му го дал да чиракува на един градски чорбаджия за прехраната. Чорбаджията нямал деца и живеели сами с жена си. Петър помагал в къщи: носел вода, цепел дърва, берял бурен и коприва за прасето.

Една неделя сутринта чорбаджийката разточила сладка млечна баница. Баницата не била каква да е, а чорбаджийска – с повечко захар, масло и яйца. Когато баницата се изпекла и се зачервила хубавичко, чорбаджийката я покрила с един месал да се задуши и да омекне. После тя се пременила, повикала Петра и му заръчала:

– Петре, аз отивам на църква. Ти насечи дърва и пази да не влезе някой в къщи. И да не ядеш от баницата! Сбърках, та вместо сол съм й сложила отрова! Ще се отровиш!

Като останал сам, Петър се повъртял из къщи и все поглеждал към тепсията. Той бил много гладен, пък и не повярвал на лъжата за отровата. Повдигнал единия край на месала, лъхнала го приятната миризма на баницата, попрегълтнал и не можал да се стърпи – зашпил, откъснал едно парче и си хапнал. Усладило му се... Без много да мисли, похапнал си добре. Преполовил баницата!

След това Петър отишъл на дръвника и взел секирата да насече дърва. Но като замахнал силно, дръжката на секирата се счупила. Той се прибрал в къщи, легнал на миндерчето и както бил нахранен и уморен, скоро заспал. Тъй го заварил чорбаджийката, като се върнала от църква. Тя повдигнала месала, видяла преполовената баница и го смушкала:

– Петре, Петре!

– Какво? – сепнало се в съня си момчето, скочило и затъркало очи.

– Защо си ял баница?

– Е-е-е – захленчил Петър, – като сякох дърва, без да искам, счупих дръжката на секирата. Уплаших се да не ме биеш и рекох да се отрова. Ядох баница и легнах да умра!...

Глупавата чорбаджийка му повярвала, започнала да се смее и му простила.

СТОПАНИТЕ СА ВИНОВНИ

Една нощ някой откраднал Петровото магаре. Сутринта Петър се оплакал на съседа си.

– Къде беше магарето? – попитал съседът.

– В обора.

– А защо не си заключил вратата?

– Хубава работа! – отговорил Петър. – Кой заключва магарето си в обора?!

– Ами тогава защо не си заградиш двора? Дигни висок и дебел зид, та да не може да го прескочи и най-големия крадец!

– Заслужава ли заради едно магаре да ограждам двора си?

– Щом не възприемаш никакъв съвет – отваряй си очите! – ядосал се съседът му.

– Магарето не е коте, че крадецът да го скрие в пазвата си!

– Според тебе, съседе, излиза, че не са виновни крадците, а стопаните! – троснато отговорил Петър.

ГЛУПАВИЯТ ЧОРБАДЖИЯ

Бедният Хитър Петър често казвал:

– Да ми паднат отнякъде десет жълтици, ще има и аз да живея, и на сиромасите да дам...

– Ами ако са по-малко? – попитали го.

– Ако са по-малко, няма да ги погледна! – засмивал се той.

Веднъж един чорбаджия решил да се пошегува и тикнал в пояса на Петра седем жълтици.

Минало ден, минали два – Петър не се обаждал, нито се похвалил на някого. Мълчал си... Чорбаджията започнал да се тревожи за жълтиците си. На третия ден рано-рано сутринта той се изправил пред Петровата къща, потропал и извикал.

– Какво има? – показал се още сънен Петър, но като видял чорбаджията, поокашлял се и го поканил да влезе.

– Не ти идвам на гости, а да ми върнеш деветте жълтици! – казал троснато сърдитият чорбаджия.

– За какви жълтици бълнуваш? – престорил се на изненадан Петър и го доядяло, че чорбаджията иска две жълтици повече.

Жълтиците, дето ти ги пуснах оня ден в пояса!

– Колко жълтици си ми пуснал?

– Девет! – настоял чорбаджията.

– Вярно, аз намерих в пояса си жълтици, но те не бяха девет, а десет! Значи, друг някой ми ги е пуснал! – нарочно излъгал Петър, да ядоса още повече чорбаджията.

– Слушай, Петре, не ми е до шега! Може да съм сбъркал, та вместо девет съм отброил и съм пуснал десет, но ти, ако не ми върнеш още сега жълтиците, ще те отведа на съд! – скръцнал зъби чорбаджията.

– Пеш и кърпен на съд не излизам! – казал Петър. – Ако ми изпратиш най-хубавото си магаре и нови дрехи, веднага ще дойда.

Наивният чорбаджия се съгласил. Още същия ден, пременен с нови дрехи, Петър яхнал най-якото чорбаджийско магаре и отишъл в града при съдията.

Съдия бил Настрадаин Ходжа. Той погледнал чорбаджията, огледал Петра и ги запитал:

– За какво спорите?

– Ходжа – започнал да се оплаква чорбаджията, – където седнеше и където станеше, Петър казваше, че ако му паднали отневиделица десет жълтици, щял да живее богато и на сиромасите да дава. Ако са по-малко жълтиците – нямало да ги погледне. Аз реших да се пошегувам с него. Преди няколко дни, без да усети той, пуснах в пояса му девет жълтици. Тази заран отидох да си ги искам, а той не ми ги дава!...

– Ходжа, аз намерих в пояса си не девет, а десет жълтици. Не знам откъде са ми попаднали, но този човек сигурно се е побъркал! – засмял се Петър. – Защото къде се е чуло и видяло чорбаджия с пари да се шегува, пък на това отгоре за нищо да пуска жълтици в пояса на сиромас човек! Чорбаджиите мислят, че и душите на сиромасите са техни. Ако попитах сега чие е магарето, с което дойдох, тоя ще каже, че е негово!

– Разбира се, мое е! – обадил се чорбаджията.

– Ето, чу ли, ходжа! – засмял се Петър. – А ако го попитах чии са дрехите, дето са на гърба ми, и за тях ще ти каже, че са негови.

– И те, ходжа, и дрехите са мои! – настоявал разгорещено чорбаджията.

– Ти наистина не си с ума си! – присмял се и съдията на чорбаджията.

Като се върнали в село, Петър съблякъл дрехите, метнал ги върху гърба на магарето и ги изпратил на чорбаджията, а жълтиците до една раздал на сиромасите.

ТИ ПЛАЩАШ

Хитър Петър замръкнал с приятеля си в съседния град. Нямало къде да преспят, а били и гладни. Петър казал:

– Да отидем в хана.

– Нямаме пукната пара! – напомнил му приятелят.

– Знам – отговорил Петър, – но ханджията е богат, все може да посрещне двама сиромаси.

Като се настанили в една стая, те повикали момчето на ханджията, поръчали си ядене, нахранили се, легнали и заспали.

Сутринта станали рано и започнали да се стягат за път. Момчето отишло при тях да разтреби стаята и да ги изпрати.

– Момче, колко струва яденето и спането? – попитал Петър.

– Два лева, чичо!

– Какво правиш, Петре? – изненадал се приятелят му. – Защо питах за сметката?

– Да платя! – отговорил Петър и бръкнал в пояса си.

– Ама как?

– Така, с парите си! – намигнал Петър и извадил празната си кесия.

– Не мога да разбера...

– Ще разбереш! – прекъснал Петър приятеля си. – Но вместо да се караме, пък и да не вдигаме врява толкова рано, дай да вържем очите на момчето, когото хване – той ще плати сметката.

– Добре! – съгласил се приятелят, като разбрал какво е намислил Петър.

– Ще играем на сляпа баба! – зарадвало се момчето и само вързало очите си.

Докато момчето се въртяло из стаята с вързани очи и с разперени ръце, Хитър Петър и приятелят му полека отворили вратата и тихо се измъкнали.

Момчето се спънало в един стол и паднало.

Ханджията чул тупурдията и отишъл да види какво става. Като влязъл в стаята, момчето го сграбило и радостно извикало:

– Ти плащаш!

– То се знае, щом ония хитреци са ти вързали очите и са избягали! – ядосал се чорбаджията.

НАРЕДБАТА ЗА ФЕНЕРА

През турско време имало нареждане след залез слънце българите да ходят по улиците с фенер.

Късно една вечер двама нощни пазачи срещнали Хитър Петра, спрели и го запитали:

– Петре, знаеш ли наредбата?

– Знам!

– А къде ти е фенерът.

– Ето го!

Петър показал един счупен, опушен фенер. Пазачите разгледали фенера.

– Няма газениче в него! – забелязали те.

– В наредбата не се казва такова нещо, но щом трябва – ще сложа! – съгласил се Петър, усмихнал се и отминал.

След няколко вечери по тъмното пазачите наново срещнали Петра.

– Ти, хитрецо, пак ходиш без фенер! – скарали му се те.

– Напразно се лутите! – успокоил ги Петър. – Ето го! – И той им показал същия фенер.

– А къде е газеничето?

– И то е вътре! – отговорил Петър и отворил фенера.

– Но защо не свети?

– Защото в наредбата не е казано, че трябва да свети!

Пазачите поклатели глави и отминали.

ЗЪБЪТ С ДЪЛГИЯ КОРЕН

Един скъперник-чорбаджия от Петровото село имал зъбобол. Цяла нощ той се жабурил с ракия, слагал карамфилче, налагал се с топли трици, но болката не минавала. Най-после му дошло на ум, че Петър може да вади зъби. Още щом се зазорило, болният се обул, облякъл се, омотал главата си с шал и отишъл при зъбаря.

– Както изглежда, зъб те боли! – посрещнал го Петър.

– Ох, от снощи ме е заял! Какво ли не му турях и правих, но не минава – боли ли, боли! Цяла нощ не съм мигнал. Дойдох да го извадиш, пък каквото ще да става! – оплакал се скъперникът и застенал от болка.

– Не се плаши! Сега ще му видя работата! – успокоил го Петър, поднесъл му едно трикрако столче с дупка в средата и го поканил: – Седни тук и почакай, докато приготвя чукалата.

Чорбаджията седнал, а Петър подострил с ножа си едно колче и го забил в земята пред него. После усукал надве-натри здрав кълчищен конец, вързал единия му край за колчето, а с другия край на конца вързал болния зъб. След това взел дебела игла, минал зад чорбаджията и изведнъж го боцнал силно през дупката на столчето. Чорбаджията подскочил и дорде да изохка, зъбът отскочил заедно с конца.

– Пъй – извикал той, – ама че дълъг корен имал този зъб! Чак от бутовете ми се откъсна!...

– Чорбаджийски зъб! – потупал го по гърба Петър и се усмихнал.

Като си тръгнал, скъперникът казал:

– Петре, забравил съм си кесията, но ти мини към дома, ще ти дам нещо за труда.

През деня Петър се запътил към чорбаджийската къща. Още отдалеч той видял скъперника на прозореца. Потропал на портата, но след малко се показал ратаят и

рекъл:

– Бай Петре, извинявай, чорбаджията не е в къщи. Излезе рано тази сутрин, не знам кога ще се върне. Потърси го друг път.

– Той сам ще ме потърси! – отговорил Петър с висок глас, да чуе и чорбаджията. – Тогава аз ще му извадя зъб с по-дълъг корен... А сега му кажи: друг път, като излиза, да не си забравя главата на прозореца!...

ТРИЦИ И ХАЛВА

Когато бил малък, Хитър Петър станал чирак при градския шивач. Един ден на обяд шивачът му дал пари и казал:

– Петре, вземи паницата и иди да купиш от гостилницата фасул за обяд.

– Ако няма фасул, да купя ли халва, майсторе? – запитал Петърчо.

– Ако няма фасул, купи картофена чорбича!

– Ами ако няма картофена чорба, да купя ли халва? – попитал пак Петър.

– Ако няма картофена, вземи лещена чорба!

– Ами ако няма и леща, да взема ли халва?

Майсторът се ядосал, размахал ножицата и викнал:

– Махай се от главата ми и вземай каквито трици ще вземаш, че се връщай по-скоро!

Петърчо изскочил навън и от вратата запитал:

– Майсторе, като взема трици за тебе, за мене да купя ли халва?

КАК ПЕТЪР ИЗЛЪГАЛ СУЛТАНА

Турският султан събирал от поданиците си големи данъци. Тъй той ограбвал труда на народа и в хазната му имало много злато.

И нали имал купища пари, а нямал никаква работа, султанът по цял ден и цяла нощ се чудел как да се забавлява, как по-весело и по-приятно да прекарва времето си.

Един ден тръгнали глашатаи по всички градове и села на турската империя и съобщавали: „Който каже най-хубавата лъжа на султана, ще получи една пълна торба с жълтици!“

Отвсякъде много бедни хитреци отивали към султанския палат, но всички се връщали с клюмнали глави и празни торби.

И Хитър Петър наметнал антерията си, яхнал магарето и се запътил към Цариград.

– Къде ти е торбата, Петре? – пошегувала се жена му на изпроводиак.

– Е, от мене лъжата, а султанът ще даде жълтиците и торбата! – засмял се Петър и смушкал магарето.

Когато Хитър Петър пристигнал в султанския палат, султанът му казал:

– Сигурно си донесъл голяма торба за глупавата лъжа, която си намислил да ми кажеш!

– Нито торба нося, нито съм дошъл да те лъжа! – отговорил сериозно Петър.

– Тогава за какъв дявол си се доверял? – попитал султанът.

– На времето баща ти – старият султан – имал нужда от пари и моят дядо му дал назаем две крини, пълни със златни лири. Дойдох да си уредим сметките!

– Как? – скочил от креслото си ядосан султанът. – Баща ми никога не е вземал пари назаем! А откъде дядо ти е имал злато! Султаните не са оставяли на народа пукната пара! Това е най-голямата лъжа, която съм чувал досега!...

– Аз казвам, че е истина – засукал мустак Петър, намигнал и хитро се усмихнал, – и ти трябва да ми върнеш две крини, пълни със златни лири. Ако пък, както казваш, е лъжа – ще се отървеш само с една торба жълтици...

Нямало що да прави султанът – намерил се натясно и поръчал да дадат жълтиците на Хитър Петър.

Петър взел пълната торба, възседнал магарето, тръгнал и си помислил:

„Немъчена пара без сметка се харчи!“ Докато пристигне в къщи, където видел по пътя си сиромаш човек, давал му по една жълтица да го споменава и да разказва как Хитър Петър излъгал турския султан. Като си отишъл в къщи, на дъното на торбата дрънкали

само две-три жълтици. Жена му го посрещнала и казала:

– Изглежда, малка е била лъжата ти, Петре!

Хитър Петър преметнал крак, скочил от магарето и развеселен, махнал с ръка:

– А бе, жена, лъжата ми беше добра и торбата пълна, но нали знаеш: „Сиромах човек от малко е доволен!...“

МАГАРЕ ЯДЕ ЛИ ФАСУЛ?

Един зимен ден Петър натоварил магарето си с дърва и отишъл в града да ги продаде, та да вземе някой грош. Предлагал тук-там, но никой не искал да ги купи. Зимният ден е къс, а и времето било много студено, та той подкарал добичето с дървата към хана. Ханджията му бил познат. Спазарили набързо дървата, Петър ги стоварил, вързал магарето в обора да си почине на завет, а той влязъл в гостилницата на хана да се постопли и да се нахрани. Покрай печката били насядали неколцина градски чорбаджии и търговци. Те премятали броениците си, пиели греяна ракия и се шегували помежду си. Премръзналият Петър ги поздравил, но те го изгледали изпод око – не помръднали да му направят място да седне по-близо до печката да се стопли. Хитър Петър стоял прав, тропал със замръзналите си цървули по пода, разтривал ръцете си, дъхал в шепите си и току подвикнал на ханджията:

– Имаш ли нещо готвено?

– Фасул със свинско, сега го дръпнах от огъня!

– Сипи една паница и занеси в обора на магарето ми да яде! – подвикнал по-силно Петър над главите на чорбаджиите.

– Магаре яде ли фасул със свинско? – запитал учуден ханджията.

И чорбаджиите, и търговците погледнали Петра.

– Моето магаре яде – казал той, – занеси му, колкото струва, ще си го прихванеш от сметката за дървата! ...

Ханджията сипал в една паница от яденето и тръгнал към обора. След него се надигнали и чорбаджиите, и търговците. И те отишли да видят как Петровото магаре ще яде фасул със свинско.

Мястото около печката се опразнило. Петър това и чакал. Той веднага се настанил на един стол, извадил корав самун хляб от торбата си, отрязъл няколко филии и ги сложил на печката да се затоплят и да омекнат.

Подир малко ханджията се върнал сам и ядосан: – Бива ли такава лъжа, Петре? Магарето само помириса фасула – дори не го опита.

– Е, магарешка работа – казал Петър. – Щом е тъй, дай, аз ще го изям!

Хитър Петър се нахранил добре, изпил едно кило вино, постоплил се, позачервил се и попитал ханджията:

– Къде се пръждосаха чорбаджиите?

– Засрамиха се, че се хванаха на лъжата ти...

– Това заслужават, щом не зачитат сиромаша за човек! – отговорил развеселен Петър, уредил си сметките с ханджията, станал и си отишъл.

ЦАР ЦЪРВУЛАН

Хитър Петър пхнал в торбата си един хляб, пуснал вътре няколко глави лук, захлупците със сол и пипер, преплеснал я през рамо и тръгнал на дълъг път. Като вървял, вървял, вървял – огладнял. Спрял при едно кладенче, седнал и започнал да яде. Ял, пил вода, пак ял, докато си изял хляба. Починал си, станал и пак тръгнал на път. Вървял, вървял – замръкнал в едно село. В това село Петър бил непознат. Спрял всред селото пред една голяма къща. Тази къща била на попа. Петър потропал на портата и повикал. Кучетата лавнали, попадията се обадила, сгълчала ги и попитала:

– Кой тропаше?

– Аз съм, християнин – отговорил Петър. – Замръкнах във вашето село, ако може, приежете ме да пренощувам у вас.

Попадията отворила и го поканила с половин уста. Тя била сварила една хубава патка и очаквала попа да си дойде за вечеря.

Щом се настанил до огнището, Хитър Петър веднага усетил приятната миризма на сварената патка. Той преглътнал и си помислил: „Като дойде попът, както съм

огладнял, ще падне ядене!“ Но попадията взела тенджерата с патката и я вдигнала на полицата.

Попът дошъл. Жена му сложила софрата, сипала в голяма пръстена паница боб, начупила хляб и приканила попа и неканения гостенин да вечерят. Попът не знаел, че има варена патка, затова спокойно загрибал пълни лъжици боб и от време на време настоятелно канел гостенина:

– Хапни си, яж, каквото бог дал!

– Благодаря, дядо попе, ям! – казвал Петър, хапвал от боба и все поглеждал към полицата.

Попадията пък, като си мислела, че на другия ден ще яде патка, извинила се, че не била гладна. Хапнала два-три залька и започнала да се оплаква:

– Тази година няма с какво да се облажим. Ястребът отнесе пилетата, лисицата отвлече патките... Останаха само три-четири стари кокошки, колкото да снасят по някое яйчице...

Попът гладел брадата си и поглеждал жена си одобрително, а Петър клател глава загрижено и се преструвал, че им вярва.

Като се навечерял, попят се прекръстил и казал на Петра:

– Е, бъди гостен, с каквото бог дал!

– Дал господ патица на полица за в торбича, по път да е сита душица! – набързо благословил гостът.

– Амин, дай боже! – прекръстил се попят и отишли с попадията в стаята да спят, а Петър останал да пренощува на рогозката в къта.

Сутринта Хитър Петър станал рано. Взел тенджерата от полицата, изял двете крилца на патката, шипнал от бялото месце и я пуснал в торбата си. Зад вратата имало някакви скъсани кални цървули, той ги сложил в тенджерата, захлупил я и пак я оставил на полицата. Петър се приготвил за път и се покашлял. След малко дошъл попят, седнал на ниско столче до огнището, наклал огъня, взел кафеничето от полничката, сварил кафе и като черпел Петра за изпроводяк, запитал го:

Е, Петре, ходиш насам-натам между хората, какво виждаш, какво чуваш?

– Как да ти кажа, дядо попе – отвърнал Хитър Петър, – очите са за гледане, ушите да слушат, а краката да вървят. Та и аз, нали ходя между хората, научих нещо ново, сигурно още не си чул за него, но сега ще го узнаеш и ще разбереш: „Имаше един цар Патаран в Тенджера града. Царуването му трая от ден до пладне. Тогава за чорбаджиите беше добре, но сиромашията го свали от полицата, подряза му крилата ч го натъпка в тясна тъмнина, а на негово място в Тенджера града настани друг цар – цар Цървулан. Вече беднотията ще бъде сита и доволна, щом си тръгне по пътя,“

– Ех – въздъхнал недосетливият поп, тъй върви светът от време: един слиза – друг се качва.

Хитър Петър завъртял чашата с кафето, изпил го на две-три глътки, станал, праметнал през рамо торбата с патката, взел си тояжката и побързал да излезе от поповата къща.

ТЪРГОВЕЦЪТ

Една привечер братовият син на Хитър Петър отишъл и му казал:

– Чичо Петре, искам да стана търговец.

– Добре си намислил, чичовото – похвалил го Петър, – но трябва най-напред да чиракуваш.

– Търговията не е занаят, чичо, та да се учи човек. Ще купувам по-евтино, а ще продавам по-скъпо – тъй печелят търговците.

– Ако търговците всякога печелеха, „печелковци“ щяха да им думат! – отговорил Петър.

Той помислил, че момъкът е отишъл при него за съвет, та се опитал да го поучи:

– Помни, чичовото, парата душа няма, но душата на човека може да вземе...

Момъкът бил нетърпелив, прекъснал чича си:

– Чичо, дошъл съм, ако имаш, да ми дадеш някой грош назаем да започна търговията.

Петър обичал братовия си син, искал да му помогне, затова му дал двацет

гроша – всичките, които имал скътани за черни дни. Момъкът пуснал грошовете в празната си кесия, целунал ръка на чичо си и тръгнал, а Петър пак го посъветвал:

– Отваряй си очите! И запомни от мене: на добрите хора парите са добри слуги, а на лошите – лоши господари, и още – парите могат на ум да те научат, но често ума на човека вземат.

След час-два Петър отишъл в кръчмата. Там, около една маса, с цяла дружина приятели се бил настанил братовият му син. Всичките ядели и пиели, а все младият търговец поръчвал. Той видял чичо си и го поканил да го почерпи. Хитър Петър му пошушнал на ухото:

– Чичовото, я ми дай кесията си, искам да проверя парите. Струва ми се, дал съм ти по-малко...

Момъкът дал кесията. Петър отброил двадесетте гроша, вързал ги в кърпа и ги мушнал в пояса си.

– Защо си вземаш парите, чичо? – запитал смутен „търговецът“.

– Както си започнал да купуваш, види ми се, не ще има какво да продаваш, чичовото – потупал го по рамото Петър и си отишъл.

ПОДРЯЗАЛ ЛОЗАТА

Хитър Петър не излязъл от село цяла зима. Но щом се стопил снегът и цъфнали синчецът и минзухарът, той отишъл да се поразтъпче до града.

Като минавал покрай бръснарницата на един турчин, Петър спрял, потъркал брадата си и решил да се избърсне. В бръснарницата имало и други мъже – чорбаджии и търговци. Той влязъл, поздравил и застанал със стеснение прав до вратата.

– Ти ще се бърснеш ли? – попитал го бръснарят.

– Затуй съм дошъл, но ще почакам! – отговорил скромно Петър.

– Сядай, сядай, тебе първо да избърсна. Те нямат друга работа, могат да почакаат!... – казал майсторът с висок глас и намигнал на търговците и чорбаджиите.

Петър седнал на стола, отложил калпачето си, сложил го между краката си, а бръснарят започнал да го бърсне без сапун с един тъп бърснач. Стъргал бръснарят по Петровата брада, Петър стискал зъби, та чак сълзи закапали от очите му, но търпял, като си мислел: „Който може да чака – всичко навреме му идва!“

– Много си стискаш зъбите, байно! Да ти дам ли да захапеш дръжката на метлата, та да не си прехапеш езика? – подиграл го доволен бръснарят и се извърнал към развеселените чорбаджии.

– Нищо, нищо, гледай си работата. Кой когато го заболи, тогава плаче! – рекъл през зъби Петър.

Бръснарят си свършил работата, потупал го по рамото и похвалил:

– Браво! Юнак човек си. Ама и аз майсторски те обърснах, докато си жив, ще ме помниш...

Хитър Петър станал, наложил калпачето си и изръмжал:

– Не си ми ял попарата, затова приказваш тъй!

Бръснарят не разбрал какво му казал Петър. Той запитал:

– Ти по каква работа си дошъл в града?

– Да видя свят!

– А може ли, вместо да ми плащаш за бърсненето, да ми подрежеш асмата?

– Мога – отговорил Петър със светнали очи, – но нямам ножче. Ако ми дадеш бърснача, с който ме бърсна, по-добре ще я подрежа.

Бръснарят му дал бърснача и го изпратил в двора да му подреже асмата.

Хитър Петър отрязъл до корен лозата и отишъл да върне бърснача.

– Е, подряза ли я хубаво? – запитал бръснарят.

– Тъй майсторски я подрязах, че втори път няма да стане нужда да я подрязваш!

– А плаче ли?

– О-о-о, как да не плаче – подсвирнал Петър и завъртял глава, – и ти да я видиш, тъй ще заплачеш, че главата си ще късаш!...

Докато бръснарят, търговците и чорбаджиите разбрали какво е станало с асмата, Петър се измъкнал от града.

МАЛКА Е ПОКАЗАЛКАТА

По онова време, когато живял Хитър Петър, на народа било забранено да носи каквото и да е оръжие. Веднъж Петър затыкнал в пояса си голям ятаган и тръгнал към града. Но случило се, че пръв го срещнал Настрадаин Ходжа. Той забелязал ятагана в пояса на Петра, спрял го и попитал:

- Петре, не знаеш ли султанската заповед? Забранено е...
- Знам, знам! – засмял се Хитър Петър и сложил ръка на ятагана.
- Като знаеш, защо го носиш?
- С него показвам грешките на децата, като четат.
- Ти подиграваш ли се с мене? Може ли такъв голям ятаган да служи за показалка?!
- Може, може! – завъртял глава Хитър Петър. – Някои хора правят толкова големи грешки, че дори и тази показалка е малка!...

ДОБРЕ СЕ ПРЕСТРУВАШ

Едно време имало такъв обичай: когато попът заколи свинята си, трябвало да покани гости. Гостите изядали цялата попска свиня на кебап и изпивали по една бъчва вино. Разбира се, поповете канели гости само един път в годината и си правели добра сметка. Те не канели на угощение бедните и гладните, а само богатите, които имали и свинско месо, и бели хлябове, и пълни бъчви с вино.

Чорбаджиите не отивали на гости с празни ръце: всеки занасял на попа бял хляб и бъклица вино или шише ракия. Тогава попската къща ставала тясна за донесеното ядене и пиене...

Попът в Петровото село бил прочут скъперник. Като умряла попадията, той останал да живее в голямата си къща сам като кукувица. Живял попът тъй седмица-две, но видял, че сам не може да се справя с домакинските работи, и пазарил Петра за чирак. Хитър Петър знаел характера на попа, затова търпял и все гледал да му угажда.

Щом дошъл денят да коли свинята, попът попитал чирака си:

– Петре, ти си по-досетлив, кажи ми: какво да направим, че като дойдат гостите, да не ми изядат свинята?

– Лесна работа, дядо попе! – махнал с ръка Хитър Петър и веднага скроил цялата работа. – Щом заколим свинята, ще я почистим, ще я опърлим и тъй както е цяла, ще я закачим на една кука под стряхата. Който мине, ще я види и ще си каже: „Брей, тази година попадията умря, но дядо поп е отгледал голяма свиня! Ще падне ядене и пиене!...“ Чорбаджиите ще донесат повече месо и вино! Като се мръкне, ще приберем и ще скрием свинята, а утре ти ще се завайкаш пред гостите, че някой ти е откраднал свинята през нощта. Тогава гостите ще те съжалят, ще оставят яденето и пиенето и ще отидат още да ти донесат!

– Хитър си, Петре! – намигнал попът. – Както казваш, тъй ще направим! Как досега не ми е идвало такова нещо на ума! – зарадвал се попът и започнал да точи ножа...

Закланата свиня висяла закачена на куката до вечерта. Като притъмняло, Хитър Петър и попът я занесли в зимника, нарязали я на парчета, сложили месото в едно каче и го захлупили. Попът залостил вратата на зимника и казал на Петра:

– Петре, сега иди да поканиш гостите за утре. Но нали знаеш, ще поканиш по-богатите хора! – И попът изредил имената на чорбаджиите в селото. – И кажи им, че сме заклали голяма свиня – напомнил му попът, – та дано да донесат и те повече месо и вино!...

– Добре, добре, дядо попе! – завъртял глава Хитър Петър, стегнал навоите си, нахлупил калпачето и тръгнал.

Но Петър не тръгнал с празни ръце и не отишъл да кани чорбаджиите на гости на дядо поп. Той влязъл на пръсти в зимника, напълнил едни дисаги с месо, задянал ги и тръгнал да го раздава на бедните.

До късно през нощта Хитър Петър разлайвал кучетата в селото. Разнесъл всичкото месо. Той потропвал от вратник на вратник, подавал на сиромасите по едно парче блажнинка и заповеднически им шушнел:

– Ако те пита някой кой ти го даде, ще отговориш:

„Дядо поп ми го донесе нощес за бог да прости попадията!“

Сутринта попът станал, облякъл новото расо, наложил калимаявката си и като тръгнал за църква, отбил се в зимника да се порадва на месото. Но щом отхлупил качето, викнал с цяло гърло:

– Петре, Петре, нощес някой е откраднал свинята!

А Петър, усмихнат, радостен, изтичал при попа и започнал да го потупва по рамото:

– Точно тъй, точно тъй трябва да се вайкаш, дядо попе, да ти повярват чорбаджиите! И викай още по-силно, да те чуе цяло село!...

– Истина ти казвам, Петре, виж, откраднали ми свинята! – ревял отчаян попът.

– Ха тъй, добре се преструваш, дядо попе! – хвалил го Хитър Петър и се смее от сърце.

КРАДЕЦЪТ НЕ ТЪРСИ СТОПАНИНА

Хитър Петър живеел на края на селото в малка варосана къщица, свряна между клоните на няколко сливови и ябълкови дървета. Наоколо нямало нито зид, нито висок плет. Отвсякъде се виждало ясно и чисто небе, както била ясна душата и както било чисто сърцето на бедния стопанин.

Един слънчев пролетен ден пъпките на дърветата се пукали, пчеличките жинжикали, птичките пеели, а Хитър Петър си подсвирквал. Било му радостно, весело и леко на душата.

В това време към Петровата къщичка приближил един негов приятел.

– Добър ден! – поздравил той.

– Добър за добрите! – спрял свирнята си Петър и го поканил: – Ела, поседни да си поприказваме на слънце.

– Не ми е до седене и до приказки – отговорил му приятелят. – Дойдох да те повикам да ми помогнеш. Решил съм днес да си потегна портите и плета край къщата.

– Щом ме викаш, ще дойда, но седни и погледни – усмихнал се Петър, като показал с ръка наоколо си – и чуй какво ще ти кажа: ако дойде добър човек да ме потърси, види ли, че е затворена вратата на къщата ми, повиква.

Ако не се обадя – значи, няма ме! Отива си! А крадецът не търси стопанина. Него не го спира ни порта, ни плет, ни ключ!...

ОВЧЕ РУНЦЕ, ВЪЛЧЕ СЪРЦЕ

Всички бедни хора в селото обичали Хитър Петър, защото бил сиромас като тях, весел, закачлив, винаги мъдър и справедлив.

През същото лято, когато Петър излъгал султана и се върнал от Цариград с жълтиците, в градината на един негов приятел пораснала много голяма зелка. Толкова голяма била зелката, че дори от съседните села идвали хора да я гледат и да ѝ се чудят.

През есента селянинът изсякъл зелето и го закарал с кола в къщи, а голямата зелка нарамил, минал през цялото село и я занесъл дар на приятеля си.

Петър много се зарадвал, но не на зелката, защото зеле имало много, а на вниманието и обичта на съселянина си. За благодарност Петър му дал една жълтица.

– На, вземи, приятелю, да помниш и да разказваш кога и как излъгах султана.

Сиромас човек да види истинска жълтица в шепата си, било по-голямо чудо от голямата зелка в градината. До вечерта цялото село научило, че Хитър Петър дал цяла жълтица за една зелка!

Тази новина стигнала до ушите и на един лукав чорбаджия.

– Хм! – свил той устни в завистлива и ядна усмивка. – Ще мога ли и аз някак да измъкна нещичко от ръцете на този глупак, дето не знае цената на парата?!

Мислил чорбаджията, мислил и най-после измислил! На другия ден нарамил един голям овен от стадото си. Като минавал през селото, хората го питали:

– Накъде с овена?

– Нося го на Петра! – отговарял той.

У Петрови чорбаджията казал:

– Петре, вчера получи подарък една зелка, аз пък днес ти дарявам цял овен, и

то най-тлъстия от стадото ми.

Петър веднага се сетил защо чорбаджията му носи този дар. Той погладил руното на овена, усмихнал се и подвикинал на жена си:

– Жено, ела да видиш, у дома е дошло овче рунце, вълче сърце!

– А ти с какво ще му се отблагодариш? – попитала жената.

– Е, за най-тлъстия овен в село аз ще дам, както му прилича, най-голямата зелка.

Петър отишъл да донесе зелката, но додето се върне, чорбаджията ядосан се измъкнал.

Още същата вечер Хитър Петър поканил всичките си приятели от селото. Нагостил ги с най-вкусното ядене през есента – овнешко с прясно зеле.

Яла и се смяла сиромашията на ума на чорбаджията!...

НИЩО НЕ СЪНУВАЛ

Веднъж Хитър Петър, селският чорбаджия и попът замръкнали в един хан. Те вечеряли кой каквото си носел от къщи за ядене. Щом се нахранил, попът разбълнинал бъклицата си и казал:

– Главата ми се поразмъти, а едва съм преполовил винцето. Утре трябва да го изпия, иначе може да се вкисне.

– И моята патка остана – повайкал се чорбаджията. – Огризах само крилата й. Ако не я изям до утре – ще се вмирише.

– Солницата и пиперът ми нито ще се вкиснат, нито ще се вмиришат! – позасмял се Петър и пуснал похлупците в торбичката си.

Легнали да спят. Петър изгасил свещта и попитал:

– Съгласни ли сте, който сънува най-страшния сън, той да изяде патката и да изпие виното?

– Бива! – съгласил се попът, а чорбаджията само изръмжал и веднага заспал.

Скоро захъркал и попът. Тогава Хитър Петър станал, отишъл на пръсти до дисагите на чорбаджията, взел патката, оплескал я в тъмното, пресушил бъклицата на попа и легнал да спи.

На разсъмване пътниците се събудили.

– Сега да видим кой какво е сънувал – казал Петър.

Попът погледнал към бъклицата и започнал да разказва пръв:

– Сънувам, впрегнал съм в един хомот две черни котки и ора. Аз натискам ралото в черната угар, пот тече от челото ми, а котките теглят ли, теглят – леко им е, въртят опашките си и от време на време се извържат, поглеждат ме и се усмихват. По едно време гледам – то не са котки, а същински дяволи! Бре, рекох, ами сега?! Обърнах се и хукнах да бягам по браздата. Аз тичам, а дяволите подире ми, докато ми се подкосиха краката, застъпих си расото и паднах по очи. „Не мож ни убягна, дядо попе! – казват сатаните. – По тази бразда избра да вървиш, по нея ще те водим и ние!“ – И те ме хванаха под мишници и ме затътраха по черната бразда. Влачиха ме, влачиха, докато се изправихме пред една голяма черна накатранена порта. „Къде ме водите?“ – питам ги. А те се хият и ми казват: „Ти грамотен ли си, не четеш ли и не проповядваш ли евангелието?“ „Грамотен съм“ – думам им. „Тогава чети какво пише над портата!“ Като повдигнах глава, какво да видя: над портата изрисувани две черни букви „Ад“! „А бе аз за тука ли съм?“ – питам ги и се дърпам, а те открянаха портата и без да ме слушат, натикаха ме в ада и заключиха отподире ми... Боже, сохрани! – прекръсти се повторно попът.

– Твоята работа не е била лесна, дядо попе, но аз сънувах по-страшен сън от твоя – започнал да разказва чорбаджията. – Сънувам, че съм на селската поляна. А поляната, догде ти види око наоколо, бялнала се, пълна с патки. Патка до патка! Само една патка пред сам мене, оскубана, без глава и без крака, патри и върти шийгуна си. Гледам – същата, моята патка, дето я заклах вчера и ми я свари жената за из път. Махнах с ръка да я пропъдя, а тя налила към мене. Аз я пъдя, тя в краката ми се навира. По едно време, как стана, не знам, възседнал съм я. Па като се разграцаха ония ми ти патки, като замахаха криле и като литнаха, че чак на небето, на облаците накацаха. И аз с тях, възседнал на закланата патка. Ех, че като ме награцаха и като засъскаха срещу мене всичките патки: „Паси, паси сега – викат –

вместо закланата патка!“ „Какво да паса?“ – питам. „Облаците! – съскат насреща ми те. – Паси или сега ще те пуснем от небето...“ Добре, че се събудих, иначе не знаех как щях да паса облаците...

– Прейдохте и препихте снощи, затова се тръскахте цяла нощ – казал Петър. – И кой за каквото си мисли, това сънува. Аз пък, като видях, че сатаните затвориха дядо попа в ада, а тебе, чорбаджи, че те отнесоха патките да пасеш по облаците, помислих, няма да се върнете вече и вместо да се вмирисва патката и да вкисва виното, взех, че се нагостих за ваше здраве. Спал съм като заклан и нищо не сънувах...

ЧОРБАДЖИЯ-ХАДЖИЯ

Едно време християните ходели на поклонение в Ерусалим. Но да отиде на Божигроб и да стане хаджия е можел само чорбаджия човек. Хаджилъкът не бил за всяка уста лъжица, нито за сиромашка душица.

Веднъж Хитър Петър се пазарил да пасе овцете на един селски чорбаджия. Като се стопил последният мартенски сняг и вече замирисало на пролет, чорбаджията и жена му започнали да се стягат за далечен път. Те отдавна искали да станат хаджии.

Преди заминаването чорбаджията заклал един овен и поканил на гости роднините и приятелите си. А роднини и приятели му били другите чорбаджии и хаджии в селото. Два дни те яли, пили, пели и се веселили – благославяли и се прощавали. Най-после, на третия ден, Петър извел конете от яхъра, засамарил ги и натоварил пътните вещи на чорбаджиите. Като яхнал коня си, чорбаджията се сбогувал с ратая и пред всички изпращачи му казал:

– Петре, на тебе оставям стадото си. Грижи се за овцете и за агнетата като за своя стока. Не забравяй, че аз съм ти чорбаджия и като се върна, на мене ще даваш сметка! Ако заваря всички овци – най-хубавата ще е за тебе, но ако се затрие някоя – мисли му! ...

Петър отворил широко голямата порта и чорбаджиите поели дългия път към божия гроб ...

Близо два месеца подрънквали хлопатарчетата на овцете, блеели агнетата по раззеленелите поляни и покрай цъфналите трънки и шипки; Петър им свирил с кавала си, ял лучец и все си мислел:

„Какъв ли ще е хаджия моят чорбаджия и как ще му бъдат простени греховете, щом и той на никого не прощава? – После завъртвал глава и си мърморел: – Народът умира от гладория, а той тръгнал да става хаджия!...“

Една вечер Хитър Петър отишъл при попа и му казал:

– Дядо попе, удари камбаната за умряло.

– Кой умря? – попитал попът. – Чорбаджията! – отговорил престорено натъжен Хитър Петър.

– Ама как?

– Днес дойде у дома един човек, който се е върнал от Божигроб – започнал да разказва Петър измислената от него история. – Той ми каза, че чорбаджията пристигнал там като вейка. Бил много изморен от дългия път, а от усърдното постене и от молитвите толкова отслабнал, че го хванала треска и умрял. Преди да издъхне, чорбаджията си спомнил, че на тръгване не поискал прошка от сиромасите. Домъчняло му за тях и за да му простят греховете, поръчал да заколя половината стадо, да нахраня хората и да се помолим за спасение на душата му ...

Над селото се разнесъл звънът на църковната камбана. Петър повикал няколко души добри приятели, те наточили ножовете си и набързо опънали кожата на половината чорбаджийско стадо да се сушат на слънце. Цялото село научило за смъртта на чорбаджията и добре си хапнала сиромашията за спасението на душата му.

Срещу Гергьовден Хитър Петър пак отишъл при попа, поокашлял се и му рекъл:

– Дядо попе, онази работа излезе лъжа.

– Коя?

– Чорбаджията е жив и скоро ще се върне хаджия!

– Ами сега? – зачудил се попът.

– Да го поменем за здраве! – засмял се Петър.

– Помени го, Петре, помени! Добре ще е! Такъв ратай, който се грижи за душата

на чорбаджията си, рядко се среща! – насърчил го попът.

На Гергьовден останала само една – най-хубавата овца от стадото на чорбаджията! Цял ден на зелената морава сиромашията яла, пила и се веселила за здравето на хаджията...

Един ден конете изпръхтели пред чорбаджийската порта. Новият хаджия и жена му се завърнали живи и здрави от Ерусалим. Цялото село се стекло да ги посрещне и види. Новите хаджии давали всекому за спомен от Божи-гроб седефено кръстче или книжна икона. И Хитър Петър пристъпил към хаджията.

– Е, Петре, пасеш ли ми стадото? – запитал го чорбаджията.

– Остана само една овца – най-млечната и с най-меката вълна! – отговорил Петър и разказал накъсо на чорбаджията как изяли половината овце за опрощаване на греховете му, а останалите за здраве и му поднесъл една пръстена паница, пълна с овче кисело мляко.

Чорбаджията поел паницата и както бил ядосан, захлупил я върху главата на ратая. Петър се измъкнал навън, цял оплескан с кисело мляко.

– Защо ти е бяло лицето? – попитали го хората.

– Чорбаджията и хаджия да стане – чорбаджия си остава! – въздъхнал Петър, усмихнал се кисело и добавил: – А на сиромаша, ако са чисти сметките, тъй му е бяло лицето!...

ОБАЖДАЙТЕ СЕ И ВИЕ

Рано една пролетна сутрин в двора на селския чорбаджия се чувала весела глъчка. От вечерта чорбаджията повикал десетина млади работни селяни и селянки да му прекопаят лозето. Ранобудните копачи чакали да се съберат, та всички заедно да отидат на лозето. Между тях бил и Хитър Петър. Той потръпвал от сутрешния хлад и разказвал на дошлите вече работници весели истории.

По едно време всред смеха на развеселените селяни прогърмал дрезгавият глас на чорбаджията:

– Хайде, хайде, тръгвайте вече! Кой ще носи торбата с хляба?

– Аз! – обадил се Петър, взел торбата и я преплеснал през рамо.

– Кой ще вземе кошницата яденето?

– Аз! – изправил се пак Петър, грабнал кошницата и я надявал на ръката си.

– Кой ще вземе бъкела за водата?

– Жената! – обадил се Петър.

– А кой ще носи мотиките? – запитал чорбаджията.

– Е, обаждайте се и вие де! Аз ли ще нося всичко? сгълчал Петър другите копачи.

ЧИСТО НОСИ – СЛАДКО ЯДЕ

Братовото момче на Хитър Петър му отишло на гости. Времето било дъждовно, а по двора и улиците имало кал. Улисано в игри, момчето изцапало краката и дрешките си. Вечерта Петър му казал:

– Ха сега, чичовото, измий си краката и почисти дрешките от калта.

– Е, чичо Петре, защо да се мия и да си чистя дрехите, нали утре, като играя, пак ще се изцапам! – отговорило момчето.

На Хитър Петър му домъчняло, че братовият му син не е научен да се пази чист, а на това отгоре е мързелив. Той решил да му даде добър урок. Като станали сутринта, рекъл:

– Я, чичовото момче, вземи лопата, метлата и иди да почистиш двора, където е спало нощес магарето...

– А бе, чичо, защо само търсиш да ми отваряш работа? – отговорило момчето и се протегнало. – Каква ще е ползата от сегашното чистене? Довечера магарето пак ще изцапа.

– Е, добре, тъй да бъде, щом казваш! – завъртял глава Петър и дал вид, че гостенинът има право.

След малко момчето излязло на двора, а Хитър Петър заръчал на жена си:

– Днес с тебе ще ядем скришом от детето. Няма да му давам нито троха. Прибери

хляба в сандъка и го заключи.

– Ама защо, Петре, нали детето ни е на гости, тъй ли ще го посрещнем? – запитала жената.

– Според гостенина и посрещането! – засмял се Петър.

Не минало много време и детето огладняло. То често поглеждало към къщи и очаквало да го поканят за закуска. Щом Петър се подал на прага, то попитало:

– Чичо, няма ли да ядем?

– Няма, чичовото, у дома вече няма да ядем! – отговорил сериозно Петър и излязъл по работа из селото.

Момчето започнало да поглежда стринка си, но и тя не му дала нищо да хапне, нито пък приготвяла за ядене.

На обед Петър се върнал, влезли в къщи с жена си и хапнали скришом от момчето. То постояло, повъртяло се и нали било вече много гладно, не могло да се стърпи – пак попитало:

– Чичо, кога ще ядем?

– Гладен ли си? – засмял се Петър.

– Гладен съм!

– Много ли си гладен?

– Гладен съм като вълк!

– Вече няма да ядем, момчето ми!

– Защо? – зачудило се то.

– Защо ли? Ще ти обясня. Ти нали каза, че няма нужда да си чистиш дрехите и да се миеш, защото пак си щял да се изцапаш. Аз пък реших да не ядем вече, защото каква е ползата от яденето, щом пак огладняваме!...

И момчето, и чичо му Петър, и стринка му се засмели. Засрамено, момчето веднага се заловило да почисти дрехите си и да се измие, стринка му през това време започнала да готви и да нарежда софрата, а чичо му Петър засукал мустак и казал:

– Работният човек чисто носи и сладко яде!

ГРЪМНИ НА КАЛПАКА МИ

Преди освобождението ни от турско робство комитетските хора дали на Хитър Петър кесия, пълна с пари, и му казали да ги занесе на свой човек в друго село. Петър мушнал кесията с парите в пояса си и веднага тръгнал. Пътят му минавал през гъста букова гора. Той си подсвирквал безгрижно, защото не се боял от нищо. Но изведнъж свирката му секнала. На пътя се изпречил един турчин-разбойник с насочен насреща му пищов.

– Стой, горе ръцете! – изкрещял разбойникът. – Къде отиваш?

– Закъдето съм тръгнал! – окопитил се бързо Петър и отговорил спокойно.

– А по каква работа?

– По сватовщина!

– Хм, дай си тютюницата! – изръмжал турчинът.

– Не пуша! – вдигнал рамене Петър. В това време разбойникът бръкнал в пояса му и измъкнал кесията с парите.

– О-о-о – изненадал се той, – тия пари твои ли са?

– Мои!

– Лъжеш!

– Като знаеш, че лъжа, защо ме питаш?

– Кажи чии са?

– Казах ти! Отивам по сватовщина. За тази работа ми ги даде чорбаджията.

– Носи много здраве и на чорбаджията си, и на този, на когото трябваше да дадеш парите! – казал разбойникът и пхнал кесията в пояса си.

– Ти взе парите и вече те са твои – усмихнал се хитро Петър, – но за да мога да се оправдая пред чорбаджията и той да ми повярва, че е било страшно, като си ме обирал и животът ми е висял на косъм, много те моля, гръмни един-два пъти на калпака ми...

– Добре! – съгласил се разбойникът.

Хитър Петър закачил калпака си на един клон, а глупавият турчин изстрелял към него два патрона. После Петър съблякъл антерията си, метнал я на друг клон и

помолил разбойника да гръмне и срещу нея. Турчинът изстрелял и към дрехата два патрона.

– Парите не са малко. Заслужава да гръмнеш още един-два пъти! – засмял се Петър.

– Да гръмна, приятелю, ама свърших патроните! – оправдал се разбойникът.

– Тогава какво ме опяваш без патрихил! – креснал Хитър Петър и му зашлевил здравата няколко плесници.

Разбойникът се объркал. Докато разбере какво става, Петър бръкнал в пояса му, взел кесията с народните пари, грабнал дрехата и калпака си и бързо се скрил в гъстата гора.

ПОКАЗАЛ МАГАРИЯТА СИ

На конски великден селският чорбаджия подарил на сина си хубав кон. Синът оглавил коня с нова юздечка, сложил на врата му гердан от сини мъниста, вързал му червени ширити, яхнал го и препуснал към хорото. Отишъл да се похвали на другарите си. Младежите наобиколили коня и започнали да го оглеждат. Там бил и Хитър Петър. Един младеж го попитал:

– Можеш ли да познаеш на колко години е този кон?

Хитър Петър потупал коня по гривата, обадил му се като на човек и кротко започнал да го оглежда.

– Чичо Петре – попитали младежите, – защо не му видиш зъбите, не знаеш ли, че по зъбите се познават годините на коня?

– Знам, чичовото – отговорил Петър, – знам, но на харизан кон не се гледат зъбите!

Младежите се засмели, а чорбаджийският син не разбрал какво казал Хитър Петър. Той помислил, че нещо го е подиграл, ядосал се, грабнал калпака от главата му и силно го тупнал на земята.

Хитър Петър си взел калпака, поизтупал го от пепела, наложил го, обърнал се към насъбралите се и спокойно им казал:

– Този момък като ми удари калпака на земята, дойде ми на ум една приказка. Сега ще ви я кажа и вие да я научите и да я разказвате: „Едно време имало един цар. Този цар знаел езика на животните. Веднъж той поискал да разбере какво си говорят те, затова заповядал всички Четириноги да се съберат в един ден на едно място. По пътя към сборното място конят рекъл на магарето: «Братовчеде, да не вземеш сега пред всички да си покажеш магарията. Бъди разумен. Дръж се прилично!» «Добре!» – обещало магарето и се възгордяло, че върви редом с такъв умен, красив и силен роднина. Но щом видяло другите животни, то навирало уши, започнало да реве, да рита, да скача, затъркаляло се в пепелта... «Ей, братовчеде, какво направи, защо ме засрами?» – запитал го после насаме конят. «Като видях толкова много хора, не можах да се стърпя. Трябваше да покажа магарията си!» – отговорило магарето.“

Хитър Петър разказвал, а младежите, усмихнати, поглеждали чорбаджийския син. Той, щом разбрал накъде бие приказката, яхнал коня и не й дочакал края.

ПИТАМ РИБАТА

Селският кръчмар докарал в дюкяна си риба за продай. Рибата не била прясна, а вмирисана. Кръчмарят я купил евтино и си правел сметка да я продаде скъпо на простите селяни, та на бърза ръка да спечели много пари.

Наистина, както очаквал безсъвестният, лаком търговец, веднага покрай тезгяха се трупнали всички селяни, които били в кръчмата, и всеки започнал да бърка в кесията си, да си купи риба. И Хитър Петър бил там, но той отдалече подушил лошия дъх на развалената риба, разбрал нечестната сметка на лукавия кръчмар и си казал:

„Риба без вода и кръчмар без лъжа не може да живей, но и който става овца – вълкът го изяда!...“

Нашият хитрец станал, разбутал селяните, взел една риба и започнал да я поднася ту към устата си, ту към едното си ухо.

– Петре, какво правиш? – запитали го приятелите му.

– Питам рибата какви новини има в морето.

– Е, какво ти казва? – засмели се селяните.
– Какво ли? – засмял се Петър и им намигнал. – Каза ми, че новините й били много стари, защото преди повече от седмица била излязла от водата!...
Селяните разбрали каква е работата, прибрали кесиите си и се разотишли.

УВАЖЕНИЕ НА ДРЕХИТЕ

Хитър Петър бил сладкодумец. Хората го слушали с внимание, радвали му се и се смеели от сърце. Затова сватба, кръщение, угощение или друго празненство не ставали без него.

Веднъж се оженил един Петров приятел. Приятелят взел бъклица, варакосана чимширева китка и отишъл да го покани.

– Ако дойдеш на сватбата, ще те сложа да седнеш на трапезата до кума! – казал му той.

– Благодаря, ще гледам да дойда! – отговорил Петър.

Вдигнала се голяма сватба. Всички сватбари били облечени с най-хубавите си премени. Дългата трапеза, опъната от край до край на двора, била отрупана с различни ястия, хлябове и пиене. Надалеч се чувала весела глъч, песни, свирни, закачки и игри.

Хитър Петър отишъл на сватбата с вехтите си дрехи. Всеки му се присмял. А приятелят, пък и другите сватове не го поканили да седне на трапезата.

„Хората по дрехите посрещат, а по ума изпращат!“ – помислил Хитър Петър.

Той постоял прав на двора, погледал, кривнал глава, позасмял се и се върнал в къщи. Пременил се с новите си дрехи и отишъл пак на сватбата. Щом го видели, младежите му сторили път. Станал свекърът, станал и кумът, ръкували се с Петра, посвилили се и той седнал между тях. Веднага му поднесли ядене, бъклица с вино и го поканили:

– Заповядай, Петре, хапни, па да пийнем за здравето и за щастието на младите!

...

– Благодаря! Пожелавам да се ражда от едното хиляда, все тъй да е пълна къщата и трапезата на младодомщите, да живеят в мир, в любов и веселие! – благословил Хитър Петър, вдигнал бъклицата и започнал да разлива виното по дрехите си.

Сватовете се спогледали учудени.

– Какво правиш, Петре?

– Черпя новите си дрехи – отговорил Хитър Петър. – Нека те пийнат и хапнат, защото, както изглежда, вие тях уважавате...

ОТ НИЩО НЕЩО

Хитър Петър влязъл в зимника да търси нещо. Като тарашувал по полиците, бутнал едно сито. Ситото паднало и го ударило по главата. Искри изскочили от очите на Петра. Ядосал се той на ситото и с все сила го ритнал. Но ситото го ударило по коляното. Още повече се ядосал Хитър Петър, взел ситото, вдигнал го високо и го тръшнал на земята. То подскочило и плескало Петра по челото.

– Дявол да те вземе! – викнал Хитър Петър и грабнал един голям нож. – Хайде сега! Удряй!... Да видя какво ще ми сториш!

ТОГАВА ВМЕСТО СЕГА

Веднъж и Хитър Петър отишъл на баня! Като се съблякъл, прислужникът в банята му донесъл налъми, но единият бил много голям, а другият – малък и доста изтрит. Хитър Петър нахлузил на единия си крак големия налъм, а малкия закачил на палеца на другия крак и затракал по плочите. Отишъл при коритата. Загребал с шепи вода и започнал да се плиска.

– Искаш ли тасче? – запитал го прислужникът.

– Добре ще е! Дай ми, ако има!

Прислужникът му донесъл един изкривен и продупчен тас. Петър се изкъпал и започнал да подскача, да пляска с ръце, за да изтръска водата от тялото си.

– Защо не кажеш да ти дам хавлия? – обадил се прислужникът.

– Е, дай де, дай! Да те подсецам ли? – рекъл Петър.

Загърнал го прислужникът с не дотам чиста и доста скъсана хавлия. Поизбърсал се Хитър Петър. Облякъл се. Бръкнал в пояса, извадил и пуснал в шепата на прислужника десет пари да се почерпи.

Минало време. Хитър Петър пак отишъл на баня. Прислужникът го посрещнал с поклони и веднага се разтичал, дал му съвсем нови налъми, здраво, лъскаво тасче, поизтрил му гърба и го загърнал с чиста, нова хавлия.

На сбогуване, Петър развързал кесията си и пуснал в шепата му само една пара.

– А-а-а, защо толкова малко? – ококорил се изненадан прислужникът.

– Не се чуди! – усмихнал се Хитър Петър. – Тази пара ти давам заради миналия път, а миналия път те възнаградих за сегашното ти прислужване!...На, вземи го.

ЗА НАШАТА ЧЕРГА

Една ветровита и студена нощ на улицата пред прага на Петровата къща се скарали няколко души. Хитър Петър и жена му се събудили.

– За какво ли е тая глъчка пред нашата порта? – запитала жена му.

– Е, за какво? Знам ли кои и защо се карат! – отговорил Петър, обърнал се на другата си страна и се увил в чергата да спи.

Но любопитството на жена му било голямо. Тя не могла да заспи спокойно. Искала да разбере какво става на улицата и затова побутнала мъжа си по рамото.

– Петре, иди да видиш защо се карат тия хора!

На Хитър Петър твърде не му се ставало, защото било студено, но нямало какво да прави. И както бил сънен, станал, наметнал се с чергата, с която били завити, и излязъл на улицата. Навън в тъмното видял няколко души. Тъкмо отворил уста да ги пита защо се карат, един от тях се хвърлил, дръпнал чергата от гърба му и побягнал. И другите се изгубили в тъмнината...

Петър постоял без черга, позъзнал навън гол и бос, па се прибрал.

– Разбра ли за какво беше тая глъчка? – попитала жена му.

– За нашата черга! – ядосан, отговорил Хитър Петър.

РАБОТАТА Е ДРУГА!

Настрадаин Ходжа имал обичай да подрямва следобед. Един летен ден той лежал на сянка под една слива. При него дошъл Хитър Петър.

– Какво има? – попитал го ходжата, без да се помръдне.

– Преди малко – започнал да разказва разтревожено Петър – в ливадите една крава изтърбуши с рогата си друга крава. Изтърбушената крава умря.

– Успокой се – вдигнал ръка Настрадаин, – чакай да разбере. Казваш, в ливадите една крава изтърбушила с рогата си друга крава...

– И изтърбушената крава умря, ходжа. Сега какво ще стане? – запитал Петър.

– От изтърбушената крава ще стане хубаво ядене. А другото добиче няма вина! – отговорил спокойно ходжата.

– Тогава аз напразно съм се страхувал! – въздъхнал Петър.

– Защо?

– Защото моята крава изтърбуши твоята.

– А-а-а, чакай тогава, работата е съвсем друга! – скочил като опарен Настрадаин.

ИДИ ПИТАЙ МАГАРЕТО!

Един ден Хитър Петър бил на воденица с магарето си. Върнал се у дома си, стоварил чувалите с брашното от гърба на измореното добиче и го вързал в обора, а той отишъл в къщи и легнал да си почине. Тъкмо се унасял в дрямка, някой повикал:

– Петре, Петре...

Надигнал се Хитър Петър, послушал се, но не му се ставало и пак легнал.

– Петре, Петре! – продължил да вика човекът.

Хитър Петър скочил, подал си главата през прозореца и попитал ядосано:

– Чувам! За какво си се развикал толкова?
– Искам да отнеса десетина кола в лозето си... – смънкал съседът му.
– Занеси ги, кой ти пречи? Да не искаш аз да ги занеса?!
– А-а-а, не, но дойдох, ако може, да ми дадеш магарето си, то да отнесе коловете...
– Няма го тука! – отказал Хитър Петър.
В това време магарето изправило уши, проточило врат и заревало с цяло гърло.
– Петре, магарето реве в обора! – засмял се съседът.
– Щом не вярваш на мене, а на магарето, иди питай него! – отговорил засрамен Хитър Петър, затворил прозореца и легнал.

„БЛАГОДАРЯ НА ЖЕНАТА“

Една есен през турско време в Хитър Петровото село отишъл пашата. Събрали се мъжете да го посрещнат и да му кажат болките си.

Тръгнал и Хитър Петър, но се спрял до дюлята на двора. Помислил, че не бива да отива при големеца с празни ръце. Трябвало да му отнесе нещо! Той извикал радостно:

– Ха, ето, дюли ще му занеса!... Жено, жено, дай ми по-скоро една кошница да занеса дюли на пашата!
– Защо?
– Ами прилича ли ми с празни ръце да се изправя пред него?...
– Е, ако искаш да занесеш нещо, занеси смокини – да му е сладко, като ги яде, а не дюли – да му присядат.
– Не! Дюли ще занеса! – рекъл Петър.
– Послушай, смокини е по-добре – настоявала жена му.
– Дюли!
– Смокини!

Най-после Петър отстъпил. Жена му дала малка кошничка със смокини.

Хитър Петър отнесъл смокините на големеца, подал ги и казал:

– Заповядай, да се подсладиш със смокините и гледай да не мъчиш сиромашията!...

Последните думи разсърдили пашата. Той сбрал вежди, засвяткали очите, заиграла брадата му... Започнал да взема една по една смокините и с тях удрял Петра. А Хитър Петър в това време викал:

– Благодаря на жената!...

Пашата го ударил с последната смокиня и вече поуспокоен, запитал:

– Петре, защо викаш: „Благодаря на жената“? – Защо ли? – отговорил Хитър Петър. – Ако не бях послушал жена си, щях да ти подаря голяма кошница, пълна с хубави едри дюли. А ти, както благодариш, с тях щеше да ми строшиш главата!...

ДОБРЕ ГО ОБРЪСНАЛ...

Срещу един празник Хитър Петър отишъл в бръснарницата да се обръсне. Бръснаря го нямало, затуй чиракът започнал да му сапунисва брадата.

– Къде е майсторът? – попитал Петър.

– Болен е! – отговорил чиракът.

– А ти можеш ли да бръснеш?

– Охо, разбира се, мога! Колко хора съм избръснал! – похвалил се чиракът.

Той насапунисал брадата на Петра, наточил бръснача и започнал да го бръсне. Но така бръснел, че при всяко допиране на бръснача порязвал бузата на Хитър Петър и на всяко порязано място слагал памук.

– Я чакай! – размърдал се Хитър Петър да стане.

Но, бай Петре, къде така? Не съм те избръснал още наполовина! – зачудил се чиракът.

– Стига толкова! – погледнал се още веднъж в огледалото Хитър Петър. – Нали на половината ми лице посади памук? На другата половина смятам да засея лен!...

КАКВА НЕПРАВДА!

Бил хубав есенен ден. Хитър Петър отивал за едно далечно село. Изморил се по пътя и легнал да почине на сянка под голям дъб. На земята под дървото имало много желъди. Петър взел един желъд, поогледал го, измерил с очи дъба и завъртял глава:

– Каква неправда! Голямо дърво – малки плодове; а тънките лозинки раждат тикви, по-големи от човешка глава!

В това време паднал един желъд и го чукнал по носа.

– А, природата си знае работата! – рекъл Хитър Петър. – Добре, че дъбът не ражда тикви!...

ПОСЛЕ ЩЕ МИСЛИ

Насред улицата пред къщата на Петровия съсед имало купчина пръст. Колкото пъти минавал някой, било сам, било с добитък или кола, все се спирал и викал:

– Слушай бе, човек, махни тая купчина пръст от пътя! Виждаш, че пречи!

Петровият съсед си правел оглушки. И на него му пречела, но все очаквал друг да я махне.

Минавало време. Купчината си седяла, а хората я заобикаляли и негодували. Най-после човекът взел мотика и лопата, отишъл при купчината пръст и започнал да копае. Копал и изхвърлял пръстта настрана, копал и изхвърлял... Изкопал дълбока яма на улицата и направил друга голяма купчина пръст до нея.

– Съседе, защо копаеш тая яма? – поспрял се и запитал Петър.

– Защо, не виждаш ли? В ямата ще нахвърлям пръстта от купчината.

– А тази пръст, дето сега изхвърляш, какво ще я правиш?

– Е-е-е, Петре – подпрял се човекът на дръжката на мотиката да си почине и избърсал потта от челото, – за нея после ще мисля, сега още не ми е дошло на ума къде да я дявам...

– Ум царува, ум робува, юнак яма копае! – засмял се Хитър Петър и отминал.

САМОХВАЛСТВО

Хитър Петрови приятели разговаряли за коне и за езда. При тях бил и един самохвалко.

– Веднъж – рекъл самохвалецът – няколко души от нашето село отидохме в друго село по работа. На сбирещето много хора бяха наобиколили един жребец. А жребецът подскача, върти глава, рита, хапе... Едва го удържаха двама мъже. Не даваше никой да го яхне. Опитвах се тоя-оня... По-страхливите не смееха дори да го доближат, а по-сърцатите пък, ако успеях да го яхнат, хвърляше ги от гърба си. Аз гледах отстрана, гледах, па се спуснах, хванах се за седлото, подскочих и...

В това време към групата приятели се приближил Хитър Петър. Той знаел за случката с лудия жребец и самохвалеца. Самохвалкото видял Хитър Петър, поизкашлял се, попочесал си тила, махнал ръка и свършил накратко:

– И... аз не можах да го яхна!...

ДЕЛБА

Нивите на трима братя били една до друга. Делял ги един слог. На слога, където се допирали и трите ниви, имало орех.

Една есен тримата братя отишли да оберат узрелите орехи. Те набрали само една торба, но тъй като се карали постоянно помежду си и не живеели в сговор, не могли да си разделят орехите. Повикали Хитър Петър да им ги раздели по равно.

Всички седнали край пълната торба. Хитър Петър загребал една шепа орехи и ги оставил на земята при първия брат. Загребал пак и оставил две шепи пред втория.

– Защо така, бай Петре? – зачуден, запитал първият брат.

Без да отговори, Хитър Петър загребал отново и оставил пред третия брат три шепи орехи.

– На него пък три, а? – обадил се вторият. Петър метнал торбата на гръб.

– А останалите? – викнал третият.

– Останалите? – за мене – рекъл Хитър Петър.

– Може ли тъй?

– Каква е тая делба?!
– Нали трябва по равно?
И тримата братя започнали да негодуват.
– Щом знаете, разделете си ги сами братски, по равно, мирно и тихо! – рекъл им Хитър Петър и оставил на земята торбата с орехите.

ШЕГОБИЙЦИ

Поканили Петра на угощение. На трапезата имало печено агне и вино. Всички яли, пили и се смели до насита.

Накрая сътрапезниците решили да се пошегуват с Петра. Един застанал зад него, побутнал го да се обърне и му заговорил нещо на ухото, а през това време другите на бърза ръка събрали всички кокали от трапезата и ги сложили отпреде му.

– Хе-е-е – посочил един към кокалите и се присмял, – вижте Петър колко много е ял!

Избухнал общ смях.

– Чакайте! – вдигнал ръка Хитър Петър. – На себе си се смейте! Аз съм ял само месото, а вие сте изяли и кокалите!...

ТАКА СЕ ТЪРСИ...

На селския чорбаджия се изгубило магарето. Тръгнали ратаите да го търсят. Срещнали Хитър Петра.

– Слушай – казали му те, – изгуби се магарето на чорбаджията. Ела да го търсим...

– Бива! – съгласил се Петър.

Ратаите отишли из нивите и ливадите, а Петър влязъл в лозята и започнал да пее, да си подсвирква. Срещнал го един съсед.

– Петре, какво правиш из лозята?

– Търся магарето на чорбаджията.

– Личи си, щом със свирни и песни го търсиш.

– Чорбаджийско магаре така се търси! Ела да починем и да поприказваме! – подвил крак Хитър Петър и седнал под една череша на сянка.

ИНАТ

Хитър Петър казал на жена си:

– Жено, иди да нахраниш магарето.

– Защо пък аз да ида? – възпротивила се жена му.

– Защото ми омръзна все аз да върша тази работа!...

– Я го гледай ти него! – рекла жената.

И от дума на дума, скарали се. Накрай решили да млъкнат. Съгласили се, който пръв проговори, той да нахрани магарето.

Начумерил се Петър и седнал в къта.

Жена му се повъртяла-повъртяла из къщи, погледала го, па видяла, че не ще изтърпи все да млъчи, тръснала вратата след себе си. Отишла у съседите, седнала, отворила уста и не млъкнала.

През това време в къщата влязъл крадец. Той видял стопанина, уплашил се и се вцепенил. Петър гледал крадеца, крадецът гледал Петра – двамата се пулели и никой не обелвал зъб да каже нещо, никой не помръдвал. Пръв се съвзел крадецът. Той започнал да моли за прошка, но Хитър Петър нито помръдвал, нито говорел. Само го гледал с оцъклени очи, втренчено и страшно.

„Този човек сигурно е умрял!“ – помислил си крадецът.

Той задигнал, каквото можал от стаята, отвързал магарето, натоварил на него краденото и побързал да се измъкне, докато не са го хванали.

Жената на Хитър Петър се изприказвала и се върнала по тъмно, но още на прага се хванала за главата. Къщата била ограбена. Само Хитър Петър седял, свит в ъгъла, и я гледал навъсено изпод вежди.

– Майчице, какво е станало тук! – заскубала косите си жената.

– Ти първа проговори. Хванах те! – скочил и се развикал с цяло гърло Хитър Петър. – Сега не се чуди, но иди намери оня нехранимайко, крадеца, доведи магарето и го нахрани! Ето докъде стигнахме с твоя инат.

ПИЯНИЯТ КАДИЯ

Една вечер Хитър Петър видял, че на пътя пред портата му се търкаля кадията пиян. Кожухът на кадията бил захвърлен настрана. Петър взел кожуха.

На другия ден кадията казал на слугата си:

– Снощи някой ми е откраднал кожуха. Иди да намериш крадеца и го доведи в съдилището!

Слугата тръгнал из селото. Къде кого срещнал, все го занимал. Мъчел се да познае кожуха на кадията. Отишъл в кафенето. Там бил Хитър Петър. Слугата ходел от човек на човек да разглежда кожусите им. Приближил Петра, спрял се, взрял се, позасмял се, хванал го за ръкава, навел се и му пошушнал на ухото:

– Бай Петре, ела с мене! Кадията те вика в съдилището.

Хитър Петър станал и тръгнал със слугата на кадията.

В съдилището имало много хора. Кадията видял кожуха си на Петровия гръб и запитал:

– Петре, откога носиш този кожух?

– От снощи!

– А знаеш ли на кого е?

– Знам! – поклонил се Петър и погледнал хитро кадията. – Снощи един пияница се търкаляше като свиня на пътя пред портата ми. Беше захвърлил кожуха си. Аз взех и го облякох, та на когото е, днес да види и да си го познае. Ако иска, мога да му го дам още сега! – Петър започнал да съблича кожуха.

– Не, недей! Остави! – зачервил се от срам кадията и махнал с ръка. – Носи го със здраве! Не знам кой е бил този пияница.

ДЕВЕТТЕ МАГАРЕТА НА ХОДЖАТА

Настрадаин Ходжа имал девет магарета. Един ден той ги засамарил, взел въжета и секира и отишъл в гората. Насякъл дърва, извързал дървата на снопчета и две по две преметнал снопчетата през самарите на магаретата. После пристегнал пояса си, оправил си чалмата, яхнал едно от магаретата, подвикинал му, сбутал го с крака и тръгнал да се връща.

Като излязъл от гората, Настрадаин рекъл да преброи магаретата, да не би някое да се е изгубило. Той броил, броил, но магарето, което яздел, не броил и затова магаретата излизали все осем.

– Бре, дявол да го вземе! Ами сега? Изгубило се е едно магаре! – затюхкал се ходжата, слязъл от магарето и започнал да ги брои наново.

Броил, броил – магаретата девет!

Така няколко пъти ходжата слизал, качвал се и броил магаретата.

„Чудна работа! – мислел си той. – Яхна ли – едно магаре се губи. Сляза ли – връща се! Ще вървя пеша, та да си ги откарам всичките!“ – решил Настрадаин и тръгнал редом с магаретата.

По пътя го срещнал Хитър Петър.

– Ходжа, защо ходиш пеш? – запитал той.

– Защо ли? Ще ти кажа. Магаретата са девет. Като яхна някое и като ги преброя – остават осем! Едно се губи!...

– Как може, ходжа? Ти не броиш едно магаре! – сетил се Хитър Петър. – Я качи се и ги преброй наново!...

– Слушай, Петре – отговорил Настрадаин – качвах се, слизах, качвах се, слизах... Броих много пъти магаретата. Но щом искаш, заради тебе пак ще се кача! – И ходжата преметнал крак през едно магаре.

– Ха, брой сега! – накарал го Хитър Петър.

Настрадаин преброил магаретата на глас, но магарето, което бил яхнал, пак не преброил.

– Ето, видя ли, осем са, едно се губи! – казал той на Петра.

– Като се преброиш и ти, ще станете точно девет магарета, ходжа! – присмял му се Хитър Петър и го оставил наново да брое и да се чуди...

ПЛЕСНИЦА ЗА ПЛЕСНИЦА

Хитър Петър вървял по улицата. Един турчин-нехранимайко го настигнал и му зашлевил плесница. Петър се обърнал.

– Прощавай, Петре! – рекъл побойникът.

– А-а-а, удари ме пък после – „прощавай!“ – възнегодувал Хитър Петър.

– Помислих, че е кадията!

– Та кадия бие ли се?

– Той ми е приятел – оправдал се турчинът.

– Я ела при кадията, да се разберем по-добре! – хванал го Петър и отишли в съдилището.

– Какво има? – запитал кадията.

– Вървах по улицата, а този човек ме настига и ми удари една плесница – оплакал се Хитър Петър.

– Тогава нека ти заплати една сребърна пара – присъдил кадията.

Турчинът бръкнал в пояса си, свил рамене и казал:

– Нямам пукната пара!

– Иди да намериш! – лукаво му смигнал кадията да се измъкне.

Петър стоял, стоял ... Чакал, но като разбрал, че искат да го изиграят, попитал кадията.

– Колко струва една плесница?

– Една плесница струва една сребърна пара.

Хитър Петър станал бързо, извъртял една здрава плесница на кадията и му казал:

– Нямам време да чакам. Щом приятелят ти донесе сребърната нара, ти я вземи вместо мене, така ще се разплатим за плесницата.

НЕКАНЕНИ ГОСТИ

Хитър Петър бил прочут не само в родното си село. Хората и от другите села говорели с обич за него. Веднъж един селянин поискал да види Хитър Петра и да се запознае с него. Той отишъл при хитреца и му занесъл подарък една кокошка. Докато мъжете приказвали и се опознавали, Петровица сготвила кокошката, нахранили се и гостенинът си отишъл доволен.

След една седмица по обед селянинът пак отишъл на гости на Петра. Но този път бил с празни ръце. Хитър Петър не можал да го познае.

– Какво гледаш, бай Петре? Не ме ли познаваш? Нали аз ти донесох миналата неделя една кокошка?

– А, ти ли си? Добре дошъл! – поканил го Петър. – Вярно, не можах да те позная. Прощавай!...

Петър и жена му седнали да обядват бобена чорба. Поканили и гостенина на софрата. Петър се пошегувал:

– Хапни си! Кокоша чорба е!

След няколко дни на Петровата порта потропали няколко души. Петър им отворил, изгледал ги, но не можал да ги познае.

– Прощавайте, но не мога да си спомня кои сте.

– Хе-хе-хе – засмели се хората и прекрачили прага. – Ние сме съседите на човека, дето ти донесе по-миналата неделя кокошка.

– А-а-а, спомням си! Заповядайте! – поканил ги Хитър Петър.

Влезли хората, седнали, заприказвали. В приказки времето минало незабелязано и вече станало пладне, но хората не си тръгвали. По всичко личело, че искали Петър да ги нагости. Той нахранил и тях с каквото имал за обед.

Минала-неминала още една седмица, пак дошли няколко души на гости.

– Кои сте вие? – запитал Петър.

– Ние сме съседите на съседите на оня, дето ти донесе кокошката миналата неделя. Нали помниш?

– О-о-о! Много ми е драго! Заповядайте! – поканил ги Петър усмихнат.
Скоро станало пладне. Хитър Петър напълнил голяма паница с бистра водица и любезно поканил гостите:

– Хайде, заповядайте да обядваме!... Седнете по-близо!...

Примъкнали се хората до софрата, взели лъжици, надникнали в паницата, спогледали се и запитали:

– Бай Петре, какво е това ядене?

– Хе – засмял се доволен Хитър Петър, – това е вода от водата, с която варих кокошката, дето ми я беше донесъл преди няколко недели съседът на вашите съседи!...

ТРИ СЪВЕТА

Било пазарен ден. Хитър Петър вървял по улиците на града. Пред един дюкян селският кръчмар го попитал.

– Петре, имаш ли работа?

– Нямам! – отговорил Петър.

– Тогава ела да ми помогнеш. Купих шишета, чаши. Този кош е пълен със стъклария. Пренеси го до хана, там с колата ми.

Петър нарамил коша и тръгнал.

– Чакай да ти кажа нещо! – спрял го кръчмарят. – Пари нямам, защото всичките похарчих за стъкларията. Остана ми един грош, ще ти дам само него и ще ти кажа три умни съвета.

– Лесна работа! – Петър понаместил товара на гърба си и тръгнал.

По пътя чорбаджията казал:

– Петре, чакай малко. Първият съвет, който обещах да ти дам, е: „Ако някой ти каже, че е по-добре да лежиш, отколкото да работиш, не му вярвай! По-добре напразно работи, но празен не ходи!“

– О-о-о, благодаря за умния съвет. За пръв път го чувам! – усмихнал се Петър и пак помъкнал товара.

Повървели още, кръчмарят спрял Петра и рекъл:

– Чакай, спри за малко, Петре. Ще ти кажа другата умна приказка!

– Е, кажи да я чуя! – спрял Петър и подпрям коша със стъкларията на една ограда.

– Ако ти каже някой, че е по-добре да преядеш, отколкото да гладуваш – не му вярвай! Защото, който много яде, лоши сънища сънува.

– Е-е-е, чорбаджи, право да ти кажа, тази умна приказка по ми хареса. Да живееш още хиляда години, едва ли щях да я чуя от някого! Безкрайно много съм ти благодарен! – засмял се Хитър Петър, избърсал потта от челото си, нарамил товара и пак тръгнал.

Наближили хана. Кръчмарят за трети път дръпнал Петра и му рекъл:

– Петре, чакай да ти кажа последния съвет.

– Думай! – спрял Петър.

– Ако ти каже някой, че има по-глупав носач от тебе – не му вярвай!...

– Това и от други съм го чувал, чорбаджи, но ако на тебе някой ти каже, че е останало нещо здраво от стъкларията – и ти не му вярвай! – засмял се Хитър Петър и тръснал коша на плочника...

ДЕСЕТ ГРОША

Хитър Петър и селският чорбаджия се заварили в банята. Щом се изкъпали, чорбаджията наметнал чаршафа, изпъчил се и се тупнал по гърдите:

– Петре, като ме гледаш тъй гол, колко ме оценяваш?

– Хм, колко ли? Десет гроша!

– Глупак! – разсърдил се чорбаджията. – Само чаршафът струва десет гроша!...

– Та аз само него смятам! – отговорил Хитър Петър.

ЕДНО НЕ ХАРЕСВАМ

Петровият брат искал да купи една къща в съседното село. Той повикал Петра и

двамата отишли да я видят. Като разглеждали къщата, при тях дошъл един известен зъл селски чорбаджия. Чорбаджията вървял след купувачите и хвалел къщата:

– А-а-а, чудо имот е: голяма, светла къща, хубава градина, овощни дръвчета, цветя, кладенец – личи си – стопански, богатски дом! Пък ако я купите, ще бъдем съседи. Аз живея през една къща!...

– Право е – казал Петър, – бива си го имота, но само едно не харесвам.

– Какво? – попитал чорбаджията.

– Какво ли? Ще ти кажа: не ми харесва, че ти си съсед!...

ВЗЕМИ ЗВЪНА НА ПАРАТА!

Хитър Петър отишъл в града на панаир. Скитал той от сергия на сергия, от улица в улица и изведнъж му замирисало на някакво хубаво ядене. Поогледал Петър и забелязал, че наблизко пред една гостилница къкре тенджера. Парата от яденето веднага възбудила глада на Хитър Петър, но той нямал в кесията си пукната пара.

„Все пак трябва да хапна някак!“ – помислил бедният Хитър Петър.

Той спрял при тенджерата, извадил от торбата си сухо парче хляб, подържал го над парата, докато омекне, и го изял.

През това време гостилничарят гледал какво прави Петър. Щом изял хляба, Петър станал, изтърсил трошите от торбата, избърсал с длан устата и брадата си и тръгнал да си отива.

– Хей, чакай! Къде? – изпречил се отпреде му гостилничарят.

– Как къде? Вървя си по пътя! – отговорил Петър.

– Не ми плати!

– За кое? – зачудил се Петър.

– За яденето!

– Аз само държах хляба над тенджерата – да омекне малко от парата!...

– За парата ще платиш! Днес и тя струва пари! – настоял гостилничарят и хванал Петра за яката.

В това време се насъбрали хора да чуят препирнята. Петър ги изгледал, усмихнал им се и запитал:

– Хора, кой от вас ще ми даде един сребърник да се разплатя с тоя проклет гостилничар. Аз веднага, още сега, ще му го върна.

Няколко души развързали кесията си. Хитър Петър взел само от одного сребърник и го поднесъл с два пръста към гостилничаря:

– Ето на – да видят всички. Плащам ти. За парата, която ядох, вземи звъна на сребърника!

„Дззън!“...

Хитър Петър пуснал сребърника на плочника... Хората се присмели на алчния гостилничар, а Петра поздравили за остроумието.

СВИРИ НА ЦИГУЛКА

Хитър Петър и жена му нощем минавали покрай селската бакалница. В тъмното един крадец търкал с пила катанеца на вратата.

– Петре, какво прави този човек? – запитала жена му.

– Свири на цигулка! – отговорил Петър.

– Каква е тази цигулка? Не й се чува гласът! – спряла и се послушала жената.

– Сега свири, а утре ще й се чуе гласът! – засмял се Хитър Петър.

СПОРЕД СВЕТЕЦА И ТАМЯНЪТ

Казали на Хитър Петра, че гръцкият владика иска да го види и да се запознае с него. Петър възседнал магарето си и отишъл в града при владиката. Владишките слуги го посрещнали на двора. Един поел поводите на магарето, а друг въвел Петра при владиката.

Владиката седял на голям миндер в стоята, където посрещал гости. Наоколо му имало и други хора. Хитър Петър влязъл, поклонил се и поздравил според обичая, но владиката се престорил, че не го забелязва.

Петър мълчешката седнал на края на миндера, изтегнал се като владиката и запалил луличката си.

– Не си много далеч от магарето, Петре! – извърнал се владиката, погледнал го и се присмял гласно.

– Делят ме само няколко педи от него, дядо владика! – отговорил Петър, дръпнал спокойно от луличката си и изпуснал голямо кълбо дим.

След малко сложили трапезата и поканили гостите да се хранят. На трапезата имало печено прасенце и боб. Владиката бил скъперник, затова си отсипал най-напред от боба и започнал пръв да яде. Тъй направили и другите гости – и те започнали да ядат само боб. Хитър Петър пресегнал, откъснал задното бутче на прасенцето и облизал пръстите си.

Владиката се смръщил и го попитал:

– Защо не ядеш боб?

– Извинявай, дядо владика, но у дома ям боб, че и на владишката трапеза ли с боб ще ме гощаваш? – отговорил Петър. – Добре ми е само от прасенцето...

– Добре ти е, но е скъпо! – забелязал владиката.

Хитър Петър осмукал едно кокалче, оставил го в чинията пред себе си и се усмихнал:

– Струва си парите, дядо владика. Ако не е скъпо, сиромасите все печени прасенца ще ядат!

– Не си цвете за мирисане! – изръмжал сърдито владиката и го изгледал накриво.

– Зависи кой си завира носа да ме мирише! – отговорил Петър и станал да си отива.

Владишкият слуга го изпратил. Като му подавал поводите на магарето, попитал:

– Бай Петре, кажи ми: защо се държа тъй пред дядо владика?

– Ти, момче, като слугуваш на владика, трябва да знаеш, че какъвто е светецът – такъв и тамянт! – казал Хитър Петър, метнал се на магарето и си отишъл.

ГАТАНКА

Хитър Петър и Настрадаин Ходжа, щом се запознали, започнали да се разпитват един друг:

– Имаш ли братя, Петре? – попитал ходжата.

– Имам един брат.

– Какво работи?

– Какво ли? – отговорил Хитър Петър. – Когато има вода – пие вино; когато няма вино – пие вода!

Настрадаин го загледал и свил рамене.

– Не разбра ли? – попитал Петър.

– Нищо не можах да разбера! – поклатил глава Настрадаин.

– Нали си ходжа? Казват: всичко знаеш и лесно се досещаш!

– Вярно е, лесно се досещам, но сега не можах да разбера какъв занаят има брат ти.

– Воденичар е, воденичар! – усмихнал се Петър. – Но ще кажеш защо? Защото, когато има вода, воденицата работи, брат ми взема повече уем, има парички и вместо вода пие вино, а когато няма вода – няма работа, няма уем, няма парички – пие вода!

...

И СЛОНИЦА!...

В Петрово време турският султан имал много слонове. Една година султанът решил да ги разпрати по селата на прехрана. Султанските слуги закарали един слон в Петровото село, оставили го в полето да пасе и си отишли. Селяните ходели при слона, разглеждали го отдалеч, чудели се на големината му, на хобота и на зъбите му, но никой не смеел да го приближи.

Минали седмица, две... Слонът свободно се разхождал из полето, нивите и градините на селяните, пасял и тъпчел посевите им, правел пакости, мътел с хобота си водата в изворите и в коритата при чешмите... Хората се страхували от него.

Гледали го само отдалеч със свито сърце, но не могли да му направят нищо.

Пошушнали си тоя-оня, събрали се мъжете от цялото село, посъветвали се и решили да помолят султана да си прибере слона.

– Сговорна дружина планина преместя, че слона ли ще оставим да ни плаши децата! – казал Хитър Петър пред мъжете и тръгнали да отидат при султана.

Но... селяните колкото наближавали султанския палат, толкова по ги дострашавало. И започнали на едного вървите на цървулите да се развързват, на друг поясът да се размотава, на трети – това, на четвърти – онова... Един след друг те поспирвали, отбивали се от пътя, докато изоставали и се изгубвали от погледа на другарите си.

Най-после Хитър Петър пристигнал сам до султанския палат. Той спрял пред портата, отпочинал, попритегнал се, завъртял глава и си казал: „На мене се падна сам да уреждам селските работи!“

Като се явил пред султана, Петър срещнал сърдития му поглед и изтръпнал.

„Ами сега!“ – помислил си той.

– Казвай, какво има? – запитал строго султанът.

– Великий господарю! – почнал с разтреперан глас Хитър Петър. – Селото ме изпрати при тебе с една много голяма молба.

– Само молби ли ще изпълнявам?! – измърморил владетелят, свил вежди и вдигнал глава.

Хитър Петър се уплашил, но поразмислил, усмихнал се и продължил:

– Преди време ти изпрати в нашето село един слон. Селяните свикнаха с него, обикнаха го и ми поръчаха да те помоля да изпратиш и една слоница, че да си имаме и слончета!...

– А-а-а, така ли? – зарадвал се на неочакваната молба султанът и погладил брадата си.

– Вярно е, господарю, така е! – рекъл с половин уста Хитър Петър и се поизкашлял.

Усмихнал се султанът и заповядал на слугите си:

– Я дайте най-хубавите дрехи на този човек и го нагостете!

Хитър Петър облякъл нови дрехи, хапнал и си пийнал...

На тръгване султанът му казал:

– Иди си с живот и здраве! Кажи на селяните: – ще им изпратя и слоница, щом искат.

Хитър Петър излязъл от султанския палат и си рекъл:

„Свърших селската работа като кучето на нивата.“

ХИТЪР ПЕТЪР ЛЕЧИТЕЛ

Народът казва: „Вържи пръст и тръгни – ще чуеш много лекове. Лекът е за пара, но стига човек да го знае.“ Хитър Петър знаел много лекове за разни болести. Той лекувал по народному – с билки, бани, с превръзки – и хората били доволни от лекуването му, защото намирали помощ и здраве.

– Хайде, да сте здрави всички в къщи, от здраве да не се отървете, защото здравето е най-голямото богатство на този свят! – весело благославял Петър болните, като ги изпращал.

За благодарност жените му оставяли в къщи коя пиленце, коя брашънце или нещо друго, а мъжете незабелязано пуцали в пояса по някоя пара или го почерпвали в кръчмата за здраве.

Веднъж през зимата един скъперник от Петровото село настинал, започнал да кашля, гърлото му дращело. Той се свивал до печката в кръчмата и разговарял с Петра.

– Петре, я колко си здрав, простиваш ли някога?

– Ами нали и аз съм човек, простивам!

– Е, ами като простинеш, кашляш ли?

– Кашлям, как да не кашлям?

– Ами така, случва ли се да ти драще гърлото, Петре?

– Случвало ми се е!

– Какво правиш тогава?

– Лекувам се! – отговорил Петър и се усмихнал, защото разбрал, че скъперникът иска по заобиколен път да научи лек за болката си.
– Как се лекуваш?
– Как ли? Поръчвам в кръчмата греяно вино с чер пипер, поканвам някой приятел, сядаме, пием и се чукаме за здраве, докато се разгорещим и пропеем...
– Че то струва скъпо! – поклатил глава скъперникът, потреперал и се свил още повече до печката.
– Е, струва, струва, щом цениш една ока вино повече от здравето си! – присмял му се Хитър Петър.

СТРАХЛИВ ДРУГАР

Хитър Петър отишъл с един приятел в гората на лов.
Както вървели и приказвали, ненадейно пред тях излязла мечка.
Петровият приятел много се изплашил. Хвърлил пушката и едва успял да се качи на най-близкото дърво.
Хитър Петър хукнал да бяга, но се препънал и паднал на земята.
Мечката отишла при Петра.
Подушила го, позавъртяла се и си отишла.
Ловците дошли на себе си. Приятелят се смъкнал от дървото, а Петър станал от земята.
Двамата взели пушките и тръгнали наново.
– Петре, какво ти каза мечката? – попитал изплашеният ловец.
– Хм – усмихнал се Петър, – каза друг път да не отивам на лов със страхлив другар.

СВИДЕТЕЛ

През турско време един Петров приятел му казал:
– Петре, нощес видях едно заспало заптие. Издебнах и му взех пушката, но ме хванаха и сега ще ме съдят. Моля ти се, бъди ми свидетел. Кажи, че съм намерил пушката на пътя.
– Бъди спокоен! – съгласил се Петър.
Не минало много време, повикали Петра в съда.
– Е, Петре, познаваш ли този човек? – започнал разпита съдията и посочил приятеля на Петра.
– Познавам го.
– Ами тази пушка виждал ли си я?
– Виждал съм я!
– Кога си виждал пушката у този човек? – попитал съдията.
– Тази пушка я познавам отдавна. Беше съвсем малко дървено пищовче. Тогава този човек го намери на пътя, взе го и пищовчето порасна, дето се казва, в ръцете му и стана голяма пушка...

КАТО МИ УМРЯ МАГАРЕТО

Проточила се дълга зима. Ечемикът взел да свършва. Хитър Петър намалил дажбата на магарето с една шепа. След няколко дни я намалил още. След време почнал да му дава половината от предишната дажба.
– Хе-хе-хе!... Добре си ти, магаре мое! Ще изтраеш до зелено! – думал той и почнал от ден на ден да намалява все повече дажбата му.
Магарето отпадало, омърлушило се, не издавало звук и се залежало в обора.
– Укроти се ти! Миряса, а? Добро магаре си! – дърпал му ушите Хитър Петър, гледал го, галел го и го окуражавал: – Потрай още малко. Скоро ще дойде пролет, ще пекне слънцето, ще поникне тревата и ти ще пасеш, а птичките ще ти пеят, ще ти пеят!...
Няколко дни стопанинът нямал какво да турне в зобницата на магарето. Една сутрин той го намерил с вирнати крака. Магарето било умряло от глад.
Хитър Петър се плеснал по челото, въздъхнал и заридал от мъка:

– Сега, като ми умря магарето, тревата, ако ще, да расте до пояс!...

ДА ИЗПЛЮЯ ЛИ КАМЪЧЕТО?

Една пролет, когато цъфнал зеленият кукуряк и се жлътнала игликата, владиката праметнал големи козиняви дисаги на охранения си червен кон, възседнал и тръгнал да обикаля християнското стадо. Пролетният вятър си играел с бялата владишка брада, а владиката тананикал весели песнички по черните пътища и яздел от село в село.

Тъй дядо владика разляял кучетата и в селото на Хитър Петър. По един, по двама чорбаджиите от селото се събрали набързо в попската къща да поздравят владиката и да чуят какво ще каже.

– Е, има ли нещо да се оплачете? – попитал ги народният пастир.

– Има, дядо владика, имаме в селото едно шиле. Стадо без мърша може ли? – отговорили чорбаджиите. – Имаме един хитрец – Петър, – който като коза бode ту един, ту друг от нас и ни прави за смях пред хората.

– Я го повикайте, да го видя и да го посъветвам! – казал владиката.

Повикали Хитър Петра. Влязъл той в стаята при владиката, поздравил го, отстъпил в ъгъла зад вратата и започнал да мачка в ръце калпачето си.

– Какво ще кажеш, синко? – попитал владиката и го загледал от глава до пети.

– Ами какво да кажа, дядо владика? Вече се запролети. За добитъка има паша, а и народът се хвана за зелено. Копривата и лападът излязоха. По-леко ще изкараме постите!

– Изглежда, добър християнин си, Петре! – искал да го погъделичка владиката.

– Добър съм и затова най-много ми е жал, че не съм станал поп.

– Защо?

– Ами, като ти гледам дисагите, мисля си: лесен занаят е попският – бае за здраве, чете за умираща и все пари взема, и все добро прави!...

– Много ли такива песни знаеш? – сърдито го попитал владиката и захапал долната си устна.

– На какъвто кон яздя, такава песен пея! – отговорил Петър и изгледал чорбаджиите.

Владиката опитал солта на Петровия език. Чорбаджиите стискали зъби, въсели вежди и едвам сдържали гнева си.

– Още нещо има ли да кажеш? – изсъскал най-лютият от тях и плеснал с длан по коляното си.

– Не се сърди! – махнал с ръка владиката и подхванал: – Петър не е лош човек, но той, види се, забелязва човешките неправди и иска да ги оправи. А не знае, че всичко е наредено от бога. Което е божя работа, то не е за човека. Трябва да се примирим и да търпим...

– Аз вярвам, дядо владика, че чорбаджиите добре познават бога, защото те го смятат за свой съдружник! – обадил се Петър и тръгнал да си отива.

– Чакай, момче! – спрял го владиката и го посъветвал: – Ти няма да оправиш тоя свят, ами за да не се въвираш в очите на хората и да не си навличаш омразата им, когато те доядее нещо, въздържай се – не приказвай, каквото ти дойде на ума. Пък ако не можеш да се въздържаш от приказки – тогава сложи в устата си едно камъче и го дръж под езика си, докато ти премине!

Владиката като напушал селото, от портата на един чорбаджийски двор изскочило едно момиченце, замахало ръка и повикало:

– Дядо попе, дядо попе, почакай малко. Мама пече питка пърленка, да ти дадем за по път.

Владиката спрял коня и си помислил:

„Грехота е да отмина обичта на хората, пък и скоро не съм ял пърленка. Да почакам малко.“

Постоял дядо владика, почакал, но от чорбаджийския двор ни пърленка, ни дявол. Чувало се само крякането на една кокошка и глъчката на чорбаджийката. Дядо владика губел търпение. Щял да замръкне по пътя. Ядосал се и тъкмо се канел да смушка коня, чорбаджийското момиче прекосило двора, застанало усмихнато на портата и изчуруликало на един дъх:

– Дядо попе, отивай си!

– Че защо бе, чедо, нали майка ти щеше да ми дава пърленка? – попитал владиката.

– Излъгахме те, дядо попе! – засмяло се още повесело момичето. – Мама сади квачка и каза: сега ако излъжем поп, всичките пиленца ще се измътят качулати...

Хитър Петър бил наблизо. Разбрал какво се случило с владиката и се обадил:

– Е, дядо владика, видя ли как се отнасят чорбаджиите? Сега да изплюя ли камъчето?

СМУТИЛ СЕ

В Петровото село имало такъв обичай: в деня на събора кметът държал реч. Веднъж на събора се стекъл много народ. Поляната се изпълнила с пъстри носии. Гайди свирели, тъпани гърмели и люлеели голямо хоро. Шербетчии, халваджии, бозаджии и сергиджии се надниквали.

По едно време кметът стъпил на стол всред събора и се приготвил да говори. Хората приближили до кмета, защото искали да чуят и да разберат по-добре речта му. Всичко утихнало.

Като видял толкова много хора и такава тишина, кметът се смутил.

– Драги съборяни – провикнал се той, – вие знаете, че аз не съм красноречив, и сега, като се изправих пред вас, нищо не ми идва на ум!

След тези думи той останал с отворени уста. Хитър Петър го побутнал и тихо му казал:

– Кмете, като не ти идва на ум какво да кажеш, слез от стола и остави народа да се весели! ...

ХИТЪР ПЕТЪР НЯМ

Хитър Петър задянал на гръб товар дърва и отишъл в града да ги продава. Дървата били тънки-дълги, затова, като вървял из улиците, Петър викал на хората:

– Хей, пазете се! Дайте път да мина!...

Един надут чорбаджия видял и чул Петра, но не искал да се отбие от пътя. Дървата закачили дрехата му и я скъсали.

Чорбаджията се ядосал, скарал се на Петра, хванал го за рамото, заблъскал го пред себе си и го отвел в съда.

Разгневеният чорбаджия показал на съдията скъсаната си дреха и се оплакал от Петра.

– Е, ти, байно, какво ще кажеш за твое оправдание? – обърнал се съдията към Петра.

Хитър Петър поглеждал ту чорбаджията, ту към съдията и мълчал.

Съдията повторил и потретил въпроса. Но Петър все мълчал. Тогава съдията попитал чорбаджията:

– Защо си довел този няма човек?

– Преструва се! – отговорил чорбаджията. – По улицата викаше, колкото му глас държи: „Пазете се! Дайте ми път!...“

\$id = 2678

\$book_id = 1503

Източник: Моята библиотека / <http://chitanka.info/text/2678>

Сканиране: hamster, 2007

Разпознаване и корекция: mitio, 23 февруари 2007

__Издание:__

Сава Попов, Хитър Петър

Издателство „Отечество“, 1982